

การวิเคราะห์องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี
สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

AN ANALYSIS OF THE COMPONENTS OF RECOMMENDED BEST PRACTICE
UNDER THE PRINCIPLE OF GOOD CORPORATE GOVERNANCE FOR LISTED
COMPANIES IN THE STOCK MARKET IN THAILAND

ธีระ เทิดพุทธธรรม * สุรีย์ กาญจนวงศ์** ไพศาล จันทรังษี***

Theera Therdbhuthadham, Suree Kanjanawong, Phaisarn Jantarungsri

Received: October 15, 2019

Revised: November 03, 2019

Accepted: December 27, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการวิเคราะห์องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.929 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียน จำนวน 126 คน นำข้อมูลทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบหลัก และหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากด้วยวิธีการแวกซ์ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ระบบการรายงานและการควบคุมทางการบริหาร (2) การเปิดเผยข้อมูล (3) การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) การตรวจสอบภายในและควบคุมภายใน และ (5) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนสะสมได้ร้อยละ 64.171

* Doctoral of Ph.D. Program in Public and Private Organizations Management, Multidisciplinary College, Christian University of Thailand.

** Multidisciplinary College, Christian University of Thailand.

*** Multidisciplinary College, Christian University of Thailand.

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการที่ดี, การวิเคราะห์องค์ประกอบ, บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ABSTRACT

The purpose of this research was to analyze components. The research instrument was a questionnaire covering recommended best practice under the Principle of Good Corporate Governance. The reliability was 0.929. One hundred and twenty six samples were selected from executives of listed companies in the stock market in Thailand. Exploratory Factor Analysis was used for data analysis including Principle Components Analysis and Orthogonal Rotation by Varimax Orthogonal Rotation. Research findings revealed that the components of recommended best practice under the Principle of Good Corporate Governance for listed companies in the stock market in Thailand comprised of 5 components including (1) reporting and management control system; (2) disclosure; (3) treatment to stakeholder; (4) internal audit and internal control and (5) treatment to shareholders. The cumulative variance was 64.171%.

Keyword: Good Corporate Governance, Exploratory Factor Analysis, Listed Companies in the Stock Market

1. บทนำ

Good governance หรือธรรมาภิบาล ได้รับความสนใจและมีการใช้ในวงวิชาการอย่างจริงจังเป็นทางการครั้งแรก รายงานธนาคารโลกว่าด้วยปัญหาการพัฒนาของกลุ่มประเทศในอนุภูมิภาคซาฮาราในแอฟริกา ซึ่งตีพิมพ์ในปี พ.ศ. 2532 ได้กล่าวถึงจุดอ่อนของการพัฒนาในอนุภูมิภาคนี้ คือการขาดธรรมาภิบาล (Good governance) และต่อมาก็มีการขานรับอย่างรวดเร็วว่าเป็นปัญหาของชาติอื่นๆ ทั่วไป มิใช่เป็นปัญหาเฉพาะในแอฟริกาเท่านั้น (Rachaya Pakdeejit, 2014: 8) แต่เกิดขึ้นในองค์กรธุรกิจทั่วทุกภูมิภาค เช่น กรณีอื้อฉาวของบริษัทพลังงานเอ็นรอน (Enron Corporation) และบริษัทโทรคมนาคมเวิร์ล คอม (World Com) ในสหรัฐอเมริกา (Jan Williams, et al., 2008: 27) การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงินในภูมิภาคเอเชีย รวมถึงการล้มละลายของสถาบันการเงิน ตลอดจนภาคธุรกิจทั้งในภูมิภาคเอเชียและภูมิภาคอื่นๆ ทั่วโลก

(Chaveewan Shoosanuk and Ampon Shoosanuk, 2012: 3) ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากพฤติกรรมกรรมการบริหารองค์กรที่ผิดพลาดและกลายเป็นแรงผลักดันให้องค์กรต่างๆ ต้องบริหารจัดการองค์กรตามหลักการของ Good Governance (Neil Cowan, 2004: 6)

สำหรับประเทศไทย หลังจากเกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ธรรมชาติของประเทศไทยกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่มีการกล่าวถึงกันมากในการบริหารจัดการองค์กร และเป็นที่เชื่อกันว่าหากประเทศไทยมีการนำหลักธรรมาภิบาลไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือแม้แต่ภาคประชาชน จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีก่อให้เกิดความเป็นธรรมในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง (King Prajadhipok's Institute, 2012: 15) นอกจากนี้ภาคธุรกิจเอกชนได้ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือบรรษัทภิบาลมากขึ้น เพราะเชื่อว่าการกำกับดูแลกิจการนำไปสู่การเติบโตของธุรกิจอย่างยั่งยืน (Bandid Nijathaworn, 2017: 217) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในฐานะนายทะเบียนของบริษัทจดทะเบียน รวมทั้งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ได้เสนอหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี 15 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในขั้นเริ่มแรก และกำหนดให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทต้องเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี เพื่อให้บริษัทจดทะเบียนสามารถนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม (Rachadatip Uppathampracha, 2015: 69 - 79)

ปี พ.ศ. 2549 มีการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน โดยเทียบเคียงกับหลักการกำกับดูแลกิจการขององค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD 2004 ซึ่งได้รับความสนใจและกลายมาเป็นมาตรฐานสากลสำหรับกำหนดนโยบายของทุกประเทศ เพราะจะทำให้คณะกรรมการ และคณะผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอันเป็นประโยชน์กับบริษัทและผู้ถือหุ้น รวมถึงช่วยให้ระบบการติดตามและประเมินผลงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังช่วยยกระดับความมั่นใจในการลงทุนของนักลงทุนซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานในระบบเศรษฐกิจตลาดเสรี และสามารถช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานของบริษัท รวมทั้งช่วยกระตุ้นให้บริษัทใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม อันเป็นปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเติบโตอย่างมั่นคง (Thai Institute of Directors, 2006: 14) ต่อมา ปี พ.ศ. 2555 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ทำการปรับปรุงหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนอีกครั้ง โดยเป็นการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมในส่วนของแนวปฏิบัติที่ดีของทั้ง 5 หมวด ให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ ASEAN CG Scorecard ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้วัดระดับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนสำหรับประเทศในกลุ่ม

ASEAN โดยมีเนื้อหาครอบคลุมทั้ง 5 หมวด ตามหลักการกำกับดูแลกิจการของ OECD 2004 ได้แก่ (1) สิทธิของผู้ถือหุ้น (2) การปฏิบัติที่เท่าเทียมกันของผู้ถือหุ้น (3) บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย (4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส และ (5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ เพื่อรองรับการเปิดเสรีของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และเพื่อให้ตลาดทุนอาเซียนมีความเชื่อมโยงกัน (Sillapaporn Srijunpetch, 2013: 1 - 2) พร้อมสร้างความน่าเชื่อถือในสินค้าตลาดทุนของอาเซียนและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล (The Securities and Exchange Commission, Thailand, 2013: 18)

ปัจจุบันการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้ถูกนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของกิจการทั่วภูมิภาคเอเชีย (Jitipol Puksamatanan, 2013: 1) และได้รับการศึกษามากอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลไกในการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีต่อผลการดำเนินงาน ขณะที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการกำกับดูแลกิจการที่ดียังมีอยู่จำกัด เนื่องจากจากหลักเกณฑ์หรือหลักปฏิบัติในการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงความแตกต่างของหลักเกณฑ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีของนานาประเทศ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญในการศึกษาองค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อค้นหาโครงสร้างตัวแปรของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อนำไปใช้ในการบริหารองค์กรต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายขึ้นไปของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) จำนวน 495 บริษัท ซึ่งไม่รวมบริษัทจดทะเบียนประเภทกองทุน บริษัทที่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน และบริษัทที่จดทะเบียนเข้ามาใหม่ระหว่างปี พ.ศ. 2555 – 2560

กลุ่มตัวอย่าง ขนาดตัวอย่างได้จากการคำนวณ โดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 221 คน (1 คน ต่อ

1 บริษัท) การคัดเลือกตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) โดยการแบ่งกลุ่มบริษัทจดทะเบียนตามหมวดอุตสาหกรรมที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้จำนวน 8 หมวดอุตสาหกรรม จากนั้นดำเนินการหาสัดส่วน (Proportional) ของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมวดอุตสาหกรรม และคัดเลือกตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก

เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) เท่ากับ 0.83 ค่าความเชื่อมั่นแสดงด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Coefficient) เท่ากับ 0.929

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการส่งไปรษณีย์ โดยใช้ระยะเวลาระหว่าง พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2560 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 126 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 57.01 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

4. สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 70 คน (ร้อยละ 55.60) มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 49.5 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 84 คน (ร้อยละ 66.70) มีตำแหน่งผู้บริหารฝ่ายการเงิน จำนวน 31 คน (ร้อยละ 24.60) มีประสบการณ์ทางการบริหารเฉลี่ย 10.65 ปี และอยู่ในหมวดอุตสาหกรรมประเภทอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างจำนวน 30 บริษัท (ร้อยละ 23.80)

ผลการทดสอบความเหมาะสมของชุดตัวแปรที่ทำการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) พบว่ามีค่า 0.820 แสดงว่าชุดของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีความเหมาะสม และค่าสถิติทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity ดังแสดงในตารางที่ 1 พบว่า มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 1,976.171 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.000 แสดงว่า ตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน สามารถใช้ Factor Analysis วิเคราะห์ต่อไปได้

ตารางที่ 1 แสดงการวัดค่า KMO และการทดสอบ Bartlett's test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.820
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1976.171
	df	325
	Sig.	0.000

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) และหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉากด้วยวิธีการ Varimax โดยพิจารณาองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen values) มากกว่าหรือเท่ากับ 1 และมีตัวแปรที่สามารถอธิบายองค์ประกอบนั้นตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยตัวแปรแต่ละตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากกว่า 0.5 (Joseph F. Hair, Jr. et al., 2006: 128)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนองค์ประกอบ ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และผลรวมสะสมความแปรปรวนรวม

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน (Eigen values)	% of Variance	Cumulative % of Variance
1	9.913	38.126	38.126
2	2.063	7.829	45.956
3	1.793	6.896	52.851
4	1.660	6.385	59.236
5	1.283	4.935	64.171

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ สามารถจัดองค์ประกอบได้จำนวน 5 องค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกนเกิน 1 แสดงว่าแต่ละองค์ประกอบสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรได้ทั้งหมด ซึ่งทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรทั้งหมดได้ร้อยละ 64.171 โดยที่องค์ประกอบที่ 1 อธิบายได้สูงสุดร้อยละ 38.126 รองลงมาได้แก่องค์ประกอบที่ 2 อธิบายได้ร้อยละ 7.829 องค์ประกอบที่ 3 อธิบายได้ร้อยละ 6.896 องค์ประกอบที่ 4 อธิบายได้ร้อยละ 6.385 และองค์ประกอบที่ 5 อธิบายได้น้อยที่สุดร้อยละ 4.935

เมื่อได้องค์ประกอบทั้ง 5 แล้ว จึงทำการตั้งชื่่องค์ประกอบเพื่อสื่อความหมายให้สอดคล้องกับตัวแปรของแต่ละองค์ประกอบเพื่อความเหมาะสมในการนำไปใช้ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ระบบการรายงานและการควบคุมทางการบริหาร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.538 - 0.763 ประกอบด้วยตัวแปร 10 ตัวแปร ได้แก่ (1.1) บริษัทมีรายงานความรับผิดชอบของคณะกรรมการ โดยมีรายงานทางการเงินแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี (1.2) บริษัทมีการรายงานผลการปฏิบัติการด้านนโยบายการกำกับดูแลกิจการจรรยาบรรณธุรกิจ นโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง และนโยบายด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม ผ่านทางเว็บไซต์หรือรายงานประจำปี (1.3) คณะกรรมการจัดให้มีนโยบายการกำกับดูแลกิจการของบริษัทเป็นลายลักษณ์อักษร และทบทวนนโยบายเป็นประจำ (1.4) คณะกรรมการจัดให้มีนโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงให้ครอบคลุมทั้งองค์กร และมีการทบทวนระบบหรือประเมินประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (1.5) คณะกรรมการจัดให้มีระบบการดูแลให้การดำเนินธุรกิจต่อเนื่องในระยะยาว รวมทั้งแผนการพัฒนาพนักงาน (1.6) คณะกรรมการจัดให้มีการทำจรรยาบรรณธุรกิจที่เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้กรรมการ ผู้บริหาร และพนักงานทุกคนเข้าใจถึงมาตรฐานด้านจริยธรรมที่บริษัทใช้ในการดำเนินธุรกิจ และติดตามให้มีการปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างจริงจัง (1.7) คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด วิสัยทัศน์ ภารกิจ กลยุทธ์ เป้าหมายทางการเงิน ความเสี่ยง แผนงาน และงบประมาณของบริษัท (1.8) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลจรรยาบรรณสำหรับพนักงานและกรรมการของบริษัท รวมถึงจรรยาบรรณของนักลงทุนสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท (1.9) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลงบการเงิน รายงานฐานะทางการเงิน และผลการดำเนินงาน ทั้งปีปัจจุบันและของปีก่อนหน้าผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท และ (1.10) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลนโยบายด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท

องค์ประกอบที่ 2 การเปิดเผยข้อมูล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.644 - 0.852 ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ (2.1) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลการถือหุ้นของกรรมการ ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ผู้บริหารระดับสูง ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท (2.2) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างกลุ่มบริษัท รวมถึงบริษัทย่อย บริษัทร่วม บริษัทร่วมค้า และนิติบุคคลเฉพาะกิจ ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท (2.3) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหา คณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน และคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ดี รวมถึงเรื่องที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท (2.4) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโครงสร้างการถือหุ้นทั้งหมดผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท และ (2.5) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูล

นโยบายด้านการบริหารความเสี่ยงและวิธีการจัดการความเสี่ยงด้านต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท

องค์ประกอบที่ 3 การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.610 - 0.750 ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร ได้แก่ (3.1) บริษัทมีกลไกการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและกระบวนการดำเนินการหลังจากมีผู้แจ้งเบาะแส (3.2) บริษัทมีการอธิบายขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการคัดเลือกคู่ค้าหรือผู้รับเหมา โดยยึดถึงข้อตกลงทางธุรกิจ ระยะเวลาในการชำระเงิน (3.3) บริษัทมีโครงการหรือแนวทางในการต่อต้านการทุจริต การคอร์รัปชัน รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมและปลูกฝังให้พนักงานทุกคนปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง (3.4) บริษัทมีกระบวนการและช่องทางในการรับและจัดการกับข้อร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านทางเว็บไซต์หรือผ่านคณะกรรมการตรวจสอบ และ (3.5) บริษัทมีการกำหนดนโยบายและการแถลงนโยบายการปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน

องค์ประกอบที่ 4 การตรวจสอบภายในและควบคุมภายใน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.610 - 0.757 ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ (4.1) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลที่ถูกต้องต่อนักลงทุนและเพียงพอต่อการตัดสินใจ (4.2) คณะกรรมการจัดให้มีระบบการควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งกลไกในการรับเรื่องร้องเรียนและการดำเนินการกรณีมีการชี้เบาะแส และ (4.3) คณะกรรมการจัดให้มีระบบการติดตามและดูแลให้ฝ่ายจัดการดำเนินงานตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์ประกอบที่ 5 การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.686 - 0.773 ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ (5.1) บริษัทได้แจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงวิธีการและขั้นตอนต่างๆ ในการเข้าร่วมประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี (5.2) บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลของหนังสือเชิญประชุมสามัญและวิสามัญผู้ถือหุ้น ผ่านทางเว็บไซต์ของบริษัท และ (5.3) บริษัทได้เปิดโอกาสให้ผู้ถือหุ้นซักถาม หรือให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อกรรมการทุกคนในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี

5. อภิปรายผลการวิจัย

แนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2555 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ สามารถแบ่งองค์ประกอบได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ ระบบการรายงานและการควบคุมทางการบริหาร การเปิดเผยข้อมูล การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การตรวจสอบภายในและควบคุมภายใน และการปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้น

ในจำนวนทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ระบบการรายงานและการควบคุมการบริหาร เป็นองค์ประกอบที่อธิบายแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีได้มากที่สุด แสดงให้เห็น

ถึงบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการบริษัท (Board of Directors) ที่เป็นกลไกหลักในการกำกับดูแลกิจการที่ดีให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายงานทางการเงินแสดงควบคู่กับรายงานของผู้สอบบัญชีในรายงานประจำปี รายงานผลการปฏิบัติการด้านนโยบายการกำกับดูแลกิจการจรรยาบรรณธุรกิจ นโยบายด้านการบริหารความเสี่ยง และนโยบายด้านการดูแลสิ่งแวดล้อมและสังคม ผ่านทางเว็บไซต์หรือรายงานประจำปี ทั้งนี้เพราะ ผลการพิจารณาของคณะกรรมการที่มีต่อเรื่องผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัทเป็นเรื่องที่สำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจจากผู้ถือหุ้น (Duanpen Chansirisri, 2009: 177 – 182) สอดคล้องกับ Sillapaporn Srijunpetch (2010: 18 – 23) ที่ระบุว่า การจัดให้มีระบบควบคุมและตรวจสอบที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ จะทำให้องค์กรดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่ารายงานทางการเงินของกิจการมีความเชื่อถือได้ และกิจการปฏิบัติตามระเบียบกติกากฎหมายอย่างเคร่งครัด อันเป็นการป้องกัน ความเสี่ยงทางด้านการดำเนินงานที่เป็นระบบ

6. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนในครั้งนี้ พบว่า องค์ประกอบด้านระบบการรายงานและการควบคุมการบริหาร เป็นองค์ประกอบที่สามารถอธิบายถึงแนวปฏิบัติที่ดีตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียนได้มากที่สุด ในองค์ประกอบนี้คณะกรรมการบริษัท คือ ผู้ที่มีบทบาทมากที่สุดที่ต้องรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของบริษัท การบริหารความเสี่ยง การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการดำเนินธุรกิจอย่างมีจรรยาบรรณ ดังนั้นการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารองค์กรจึงต้องให้ความสำคัญกับการสรรหาและคัดเลือกกรรมการบริษัท ที่ต้องคัดเลือกผู้ที่มีความรู้ด้านการเงิน การบริหารความเสี่ยง การดำเนินกิจการของบริษัทที่ควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเป็นผู้ที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณในการบริหารองค์กรเชิงธุรกิจ

References

- Bandid Nijathaworn. (2017). *Crisis Thailand Good Governance*. Bangkok: Ruenkaew Printing.
- Chaveewan Shoosanuk and Ampon Shoosanuk. (2012). Influence of Governance Mechanisms on Effectiveness of Corporate Governance and Firm Value of the Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand. *Srinakharinwirot Business Journal*, 3 (1), 1 – 17.

- Duanpen Chansirisri. (2009). Board of Directors. In Anya Khanthavit, Sillapaporn Srijunpetch and Duanpen Chansirisri (Eds.), *Corporate Governance for Value Creation* (pp. 171 – 228). Bangkok: The Stock Exchange of Thailand.
- Jan R. Williams, Susan F. Haka, Mark S. Bettner and Joseph V. Carcello. (2008). *Financial Accounting*. 13th ed. (International Edition). New York: McGraw Hill/Irwin.
- Jitipol Puksamatanan. (2013). Corporate Governance and Equity Return: Evidence from Corporate Governance Reports of Thai Listed Companies. *CMRI Working Paper 1/2013*. Capital Market Research Institute, Stock Exchange of Thailand.
- Joseph F. Hair, Jr., William C. Black, Barry J. Babin, Rolph E. Anderson and Ronald L. Tatham. (2006). *Multivariate Data Analysis*. 6th ed. New Jersey: Pearson Education International.
- King Prajadhipok's Institute. (2012). *10 Principles: Indicators of Good Governance*. 5th ed. Bangkok: Thammasat Press.
- Neil Cowan. (2004). *Corporate Governance: That Work!*. Singapore: Prentice Hall.
- Rachadatip Uppathampracha. (2015). The Opinion of Good Governance of Thai listed Companies in the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Community Development and Life Quality*, 3 (1), 69 -79.
- Rachaya Pakdeejit. (2014). *Good Governance: Public and Private Management*. 2nd ed. Bangkok: Chalalongkorn University Press.
- Sillapaporn Srijunpetch. (2010). Good Corporate Governance... a foundation of Value Maximization of the Business. *Power the Thought Journal*, 18 (2), 18 – 23.
- Thai Institute of Directors. (2006). *OECD Principle of Corporate Governance – 2004 Edition*. Bangkok: Foundation for Capital Market Development Fund.
- The Securities and Exchange Commission, Thailand. (2013, November 28). AEC and Preparation of Thai Capital Market. *Bangkokbiznews*, p. 18.